

A photograph of a vast field of golden wheat in the foreground, with a red barn visible in the background under a clear blue sky at sunset. The wheat stalks are tall and detailed, with their heads clearly visible. The barn is a simple red structure with a dark roof, partially obscured by the wheat. The sky is a deep blue, indicating the time is either early morning or late evening.

Maatilan talouden hallinta ja suunnittelu

Tuomas Levomäki 22.11.2016,
Mynämäki

Ensinnä mietitään syntyjä syviä...

- Ajatuksia siitä, mitä haluan elämältääni ja elämässäni tehdä ja mitä arvostan? (maanviljelijä)
- Terveyttä
- Läheisiä ihmisiä ja ajan antamista heille
- Varmaankin työtä ja kohtuullista toimeentuloa?
- Elämästä ja työnteosta nauttimista
- Sopivasti vapaa-aikaa
- Oman itsensä kehittämistä, ja yritystä ja sen toimintaa
- Tehdä jotain arvokasta (ei rahassa mitattavaa) ->
- Tuottaa ruokaa – ts. elintarvikkeiden raaka-aineita
- Yllä mainittujen asioiden tärkeysjärjestys

Kun meillä on ajatus tavoitteistamme:

- Edellä mainitut asiat ovat oman henkilökohtaisen elämämme visioita
- Niiden pohjalta on turvallista lähteä miettimään yritystoiminnan (maatilan) visioita
- Visio tarkoittaa ajatusta tulevaisuudesta:
 - > siitä mitä halutaan saavuttaa
 - > mikä innostaa (yrittämään, tekemään työtä)
 - > ei missään tapauksessa pelkästään rahassa mitattavaa
 - > unelmia

Maatila on yrityksen erityistapaus:

- Maatilayritys on usein:
 - Perhekeskeisesti johdettu yritys
 - Perheen elämäntapa (tuottajalähtöisyys)
 - Työpaikka
 - Koti
 - Vapaa-ajan viettopaikka
 - Historia (velvoittava?)

Vision toteuttaminen edellyttää STRATEGIAN laatimista

- Strategia on suunnitelma siitä, miten visio toteutetaan
- Pitkän tähtäimen suunnittelua eli yrityssuunnittelua
- Konkreettisia toimenpiteitä, joilla on tarkoitus päästä päämäärään ja tavoitetilaan
- Edellyttää loogista ajattelutapaa, jolla edetään systemaattisesti vaiheesta toiseen

Yrityssuunnittelun toteuttaminen

- Analysoidaan maatilayritystä ja sen liiketoimintaympäristöä kaiken aikaa
- Uhkien ja mahdollisuuksien tunnistaminen (riskit)
- Asetetaan päämääriä ja eritasoisia tavoitteita
- Pohditaan vaihtoehtoisia toimintatapoja ja niiden vaikutuksia
- Ollaan kriittisiä ja ”hereillä”
- Yrityssuunnittelun tulee olla systemaattinen prosessi, jota toteutetaan yrityksen koko elinkaaren ajan -> eli tehdään

Tuomas Levomäki 22.11.2016, Myy-Paimmäki
LIIKETOIMINTASUUNNITELMA (käydään läpi esityksen

Maatilayrittämisen erityispiirteitä 1/2

- Yrityksen menestymistä voidaan selittää liikkeenjohdon ominaisuuksilla.
- Maatilayrityksen menestymiseen vaikuttavat yrittäjän liikkeenjohtamisominaisuuksien lisäksi monet ulkoiset tekijät (Timonen 2000, s. 41).
- Maatilayrittäminen perustuu teknis-biologisiin prosesseihin, jotka on sidottu luonnon olosuhteisiin ja vuodenaikojen vaihteluun.

Maatilayrittämisen erityispiirteitä 2/2

- Työ on kausiluontoista ja hidasliikkeistä.
- Maataloustuotantoa harjoitetaan luonnonolosuhteista ja biologisista tekijöistä johtuvan epävarmuuden vallitessa.
- Maatilayrittäjä joutuu tekemään vuosittaisia tuotantosunnitelmia tietämättä tulevan kasvukauden olosuhteista ja vaikutuksista maan tuottokykyyn (Riski > 100 %, menetetty sato ja panokset)
- Maatilayrittäjä ei voi juurikaan vaikuttaa tuottamiensa tuotteiden hintoihin.

Analysointi, maatalan sisäinen analyysi

- Millainen maatilayritykseni on?
- Resurssit:
 - Henkilöresurssit (osaaminen ja erityisosaaminen)
 - Tuotantorakennukset
 - Eläimet
 - Viljelysmaa (myös vuokrattu)
 - Metsä ja muut maa-alueet (suo, vesistöjen rannat, maa-ainesten ottopaikat ym.)
 - Koneet ja laitteet
 - Varastot
 - Rahalliset resurssit
 - Muut resurssit (muut omaisuuserät)
- Tilinpäätösanalyysi
- Yrittäjän päämäärät

Analysointi

Maatilan ulkoinen analyysi eli liiketoimintaympäristön analyysi

- Asiakkaat
- Yhteistyökumppanit
- Ympäristö ja luonto
- Kansantaloudelliset tekijät
- Poliittiset päätökset
- Yhteiskunnan muutokset
- Teknologian kehitys
- Kilpailijat

SKJO, Faba, Pro Agria MKL

Neuvontapalvelut
Lohkotietopankki

Viljelijäkollegat

Maatilan navetta

Maa-analyysipalvelut

Teurastamo

SKJO, Faba, Pro Agria MKL

Neuvontapalvelut
Lohkotietopankki

Viljelijäkollegat

Maatilan navetta

Maa-analyysipalvelut

Teurastamo

• Maatilan toimintaympäristö

Toimintaympäristön instituutiot: julkinen valta, viranomaiset, tutkimus, neuvonta, kauppa- ja teollisuus

Johtaminen (kertausta edellisiin kalvoihin)

maatilayrityksen johtaminen on:

- 1) tavoitteiden asettamista
 - visio tavoitetilasta -> strategia tavoitteeseen pääsemisestä
 - suunnittelua, tiedon hankintaa
- 2) päätösten tekemistä
 - toteuttamista valitun vaihtoehdon pohjalta
- 3) tulosten seuranta ja analysointia
 - mittareiden ja ”lukujen” seuranta ja valvontaa
 - analysointia
 - korjaavia toimenpiteitä

Johtamista voidaan tarkastella hierarkkisesti kolmella tasolla: (Neilimo ja Uusi-Rauva 1999, s. 11).

1. Strateginen

- Strateginen johtaminen suuntautuu koko yritystä käsitteleviin ja yrityksen menestymisen kannalta tärkeisiin tehtäviin.

2. Taktinen

- Taktinen johtaminen on yrityksen budjetoinnin avulla tapahtuvaa vuositason johtamista, jolla pyritään saavuttamaan strategisen johtamisen asettamia pitkän ja keskipitkän aikavälin päämääriä ja tavoitteita. Yleensä taktinen johtaminen toteutuu yrityksen strategian määäämissä rajoissa.

1. operatiivinen johtaminen

- Operatiivinen johtaminen on yrityksen jokapäiväisten johtamistehtävien hoitamista

Taloussuunnittelu

- Operatiivinen taloussuunnittelu tarkoittaa niitä toimintoja, joita yritys käyttää ja tarvitsee strategian toteuttamisessa ja talouden hallinnassa.
- Taloussuunnittelun avulla analysoidaan ja ennakoitaan tulevia ratkaisuja ja niiden vaikutuksia yrityksen toimintaan.
- Taloussuunnittelu auttaa ymmärtämään sitä, mistä tuotot ja kustannukset syntyvät ja mitä yrityksessä tapahtuu.
- Taloussuunnittelun avulla yritystä voidaan ohjata oikeaan suuntaan.
- Budjetit ja investointilaskelmat ovat maatalan sisäisiä taloushallinnon suunnitelmia.

Taloussuunnittelu

- Tuotantokustannuslaskelmat
 - kasvilajeittain
 - eläinlajeittain
- Kannattavuuslaskelma
 - Tilan tuottojen ja kustannusten laskeminen
 - Kannattava toiminta on yrittämisen pitkän aikavälin ehdoton edellytys
- Investointisuunnitelmat ja –laskelmat
 - Yrittäjän tavoitteet:
 - Jatkaa nykyisellään tai kehittää tilaa lisäämällä tuotantoa tai kehittämällä sitä esimerkiksi laadullisesti lisäarvon saamiseksi
 - Korvausinvestoinnit

Taloussuunnittelu

- Usein maatiloilla tehdään vain pakollista taloussuunnittelua esim. veroilmoitusta tai kertaluonteista ja hyvin harvoin tapahtuvaa investointia ja sen rahoitusta varten
- Operatiivisen toiminnan jatkuva taloussuunnittelu ja –seuranta on kuitenkin erittäin tärkeää
- Tietysti maatilan koko (liikevaihto) vaikuttaa tähän
 - 10 000 € - 100 000 € - 1 000 000 € - jne.
- Mikä painoarvo taloussuunnittelulla on tämän päivän maatilayrittämisessä?
- Jos liikevaihto on 100 000 - 1 milj. € taloussuunnitteluun kannattaa ja on pakkokin panostaa ja tietysti myös pienemmissä

LIIKETOIMINTASUUNNITELMA 1/2

- Maatilan menestyminen edellyttää, että sitä kehitetään määrätietoisesti, koska TOIMINTAYMPÄRISTÖ ja vaatimukset muuttuvat kaiken aikaa.
- Liiketoimintasuunnitelmassa kuvataan maatilan liiketoiminta, sen lähtökohdat ja tavoitteet.
- Hyvä aikajänne on 2-3 vuotta, mutta maatilalla se ulottuu usein pidemmälle ajanjaksolle johtuen investointien pitkästä kuoletusajasta.
- Liiketoimintasuunnitelmaa pitää päivittää!

LIIKETOIMINTASUUNNITELMA 2/2

- Hyvä pohja yrityksen suunnittelussa
- Kuvaa tavoitteet selkeästi ja aikataulutettuna
- Kuvaa maatilan toimintaperiaatteet
- Kuvaa maatilan kaikki resurssit
- Kuvaa maatilan tehokkuutta ja taloudellista asemaa
- Kuvaa kokonaisuutta
- Kartoittaa asiakkaat
- Toimii hyvin esimerkiksi rahoituslaskelmien taustadokumenttina rahoittajien suuntaan
- Auttaa pohtimaan maatilan tuotteiden markkinatilannetta

Kiitos!

Tuomas Levomäki 22.11.2016,
Mynämäki